

ויזרע יצחק

שנה ה'

יום הכיפורים
ה'תשע"ג

יוצא לאור ע"י מדרשת

"ויזרע יצחק"

ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

זמני הצום	י"ם	ת"א	חיפה
פניסה	16:56	17:11	17:02
יציאה	18:07	18:09	18:08
ר"ת	18:47	18:45	18:46

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל זוטאותיכם לפני ה' תטהרו" (ויקרא ט"ז ל)

הגיגים ליום הכיפורים

"בזאת יבא אהרן אל הקדש" (ויקרא ט"ז ל)

"ותשובה ותפילה וצדקה, מעבירין את רוע הגזירה" (תפילת "ונתנה תקף")

ראיתי מפרשים שבפסוק מרומזים שלשת האמצעים שיש ביד ישראל בכדי לבטל גזירות רעות והם: "צום", "קול" ו"ממון". המייצגים את "ותשובה ותפילה וצדקה", כאשר כל אחד מהם הוא בגימטריה מאה שלושים ושש (136), וסכום שלושתם הוא ארבע מאות ושמונה (408=3X136) כמניין "זאת". וזהו הרמז בפסוק: "בזאת", בשלושת הדברים הללו: "צום, קול, ממון", שסכומם עולה למנין "זאת", "יבא אהרן אל הקדש", ניתן לבוא אל הקדש כדי לבטל את הגזירות שעל ישראל. רעיון זה רמוז גם בפסוק: "אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח" (תהילים כד' ג) על מנת לנצח במלחמות נגד שונאינו, אנו בוטחים ב"זאת" דהיינו בשלושת הדברים: "צום, קול, ממון" אשר עולים בגימטריה לסכום של "זאת" (408)

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל זוטאותיכם לפני ה' תטהרו" (ויקרא ט"ז ל)

מזכיר ה"כלי יקר" את מה שאמרו חז"ל "שאינן יום הכיפורים מכפר כי אם לשבים" (שבועות יג), לכן לפני שניגש האדם ליום הכיפורים בכדי שיכפרו לו על חטאיו ועוונותיו חייב הוא לטהר את עצמו מכף רגל ועד ראש מכל טומאת העוונות, וכך היא כוונת הכתוב: "כי ביום הזה יכפר", יום הכיפורים הוא יום כפרה, אך ידע כל אדם ש"עליכם לטהר אתכם" ומתי? "לפני ה' תטהרו", "לפני" במשמעות של "קודם".

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל זוטאותיכם לפני ה' תטהרו" (ויקרא ט"ז ל)

"דרש ר' אלעזר בן עזריה: "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" (ויקרא ט"ז ל) עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו. אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין מי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנאמר "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" (יחזקאל ל"ו כה) ואומר "מקוה ישראל ה'" (ירמיהו י"ג) מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל" (יומא פה:)

ה"נודע ביהודה" בספרו "צל"ח מבאר שרבי עקיבא לא בא לחלוק על רבי אלעזר בן עזריה, אלא אדרבה, הוא מסביר את דבריו, כלומר הסיבה שאין יום הכיפורים מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו היא מפני שהמטהר אותנו והמוחל על עונותינו הוא אבינו שבשמים שמרחם עלינו כרחם אב על בנו. אך רחמי האב נכמרים עלינו רק בתנאי שאנו נוהגים כבניו, מתנהגים כאחים, כבני אב אחד, אבל אם אין אנו מתנהגים כאחים זה לזה, ולא נוהגים כבני אב אחד, אלא גוזלים וחומסים ושונאים זה את זה ומראים שאין לנו קרבה יחד, אם כן מתברר שאנו רק עבדים ולא בני השי"ת. וזוהי כוונת רבי עקיבא "מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים", רק אם נתייחס אליו כאל אב ואנו בניו אזי נזכה שיכפר לנו, ולכן על "עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר", כי עבירות אלו מראות על תהום בין איש ישראל לרעהו, ואז ישראל אינם עוד בדרגת אחים ובני אב אחד, וממילא גם הקב"ה אינו קרוב אלינו כאב ולכן אינו מטהר את ישראל.

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

דוד בן חיים ובריינדל ז"ל נלב"ע ב' אלול תשע"ב איריס בת מלכה ז"ל נלב"ע בא' אב תשע"ב תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת חגליו

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל זטאותיכם" (ויקרא ט"ז ל)

רבי חיים פלאגי מציין שבפסוק שלפנינו רמוזה סגולה גדולה לרחמי שמים, "כי ביום הזה יכפר" - ראשי תיבות בכי"ה, אם האדם יעשה חשבון נפש עם עצמו ויבכה על חטאיו מובטח שיתקיים בו "מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו", ראשי תיבות חמלת"י, וכפי שמובא בזוהר הקדוש, שבכיה היא סגולה לרחמי שמים.

"ושבת עד ה' א-לוקיך ושבעת בקולו" (דברים ל"ב)

מבואר ב"בן לאש"ר" לרבי יצחק הוברמן שהפסוק מרמז על מה שאמרו חז"ל: "כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה" (סנהדרין צ"ג), וזו כוונת הפסוק "ושבת עד ה' א-לוקיך", אם תחזור בתשובה ותשוב אל ה' א-לוקיך, אזי תוכל לזכות ל"ושמעת בקולו" דהיינו תשמע את קול שופרו של משיח ככתוב: "וה' א-לוקים בשופר יתקע" (זכריה ט)

"שאוני, והטילוני אל הים" (הפטרת "יונה")

בהפטרה של תפילת מנחה ביום הכיפורים קוראים אנו את סיפור יונה הנביא. בין הפסוקים אנו קוראים את הדברים שאומר יונה לרב החובל ומלחיו בזמן הסערה שהפתרון לבעייתם הוא: "שאוני והטילוני אל הים וישתוק הים מעליכם". ולכאורה נראה שהמילה "שאוני" היא מיותרת, הרי די היה ליונה לומר: "הטילוני אל הים" מדוע אריכות הדברים הזו? מתוך רבי יהודה לייב חסמן בעל "אור יהל" שיונה הנביא הבין שהישועה של רב החובל ומלחיו תגיע אם יטילו אותו אל הים אך בכל זאת רצה יונה לעכב את רגע הטלתו אל הים ככל האפשר, ואפילו לרגע קטן, כאורך הזמן של המילה "שאוני", כי החיים הם הערך הנעלה ביותר, ואפילו רגע אחד של חיים ערכו לא יסולא בפז, כי ברגע אחד יכול אדם לשוב בתשובה או להתפלל מעומק ליבו, ולזכות לחיי העולם הבא. כמו שאמרו חז"ל: "יש הקונה עולמו בשעה אחת".

"שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ע"ש עם זשיכה: עזרתם, ערבתם, הדליקו את הנר"

רבי שלום מבעלז היה קושר משנה זו ליום הכיפורים וכך היה מפרש את המשנה. "ערב שבת עם חשיכה" הכוונה היא לערב יום הכיפורים הנקרא בתורה "שבת שבתון", עם הגיע הערב, לפני כניסת היום הגדול, חייב כל איש מישראל לתקן את מעשיו ולחזור בתשובה שלימה. וצריך "לומר בתוך ביתו", דהיינו לעצמו, "עזרתם", עברו כבר "עשרת" ימי תשובה, "ערבתם" עבר כבר "ערב" יום הכיפורים ואיננו, "הדליקו את הנר" גם הנרות של היום הקדוש כבר הודלקו. אם כך עד מתי, דוחה אני את המוטל עלי לעשות? למי אני מחכה על מנת לחזור בתשובה?

"סלח לנו אבינו כי זטאנו" (תפילת ערבית של מוצאי יום כיפור)

ידועה השאלה המפורסמת, כיצד זה אחר חמש התפילות של יום הכיפורים כאשר אנו בטוחים שנתכפרו לנו כל עוונותינו, בכל זאת עומדים ומתפללים תפילת ערבית של מוצאי יום הכיפורים ואומרים בתפילת שמונה עשרה "סלח לנו אבינו כי זטאנו", הרי כבר התכפרו עוונותינו ביום הכיפורים? ומתי כבר הספקנו לחטוא, הרי עדיין נמצאים אנו בבית הכנסת ולא הספקנו לחטוא מחדש? מתוך ה"חידושי הרי"ם" שאמנם צריך האדם להאמין באמונה שלימה שיום הכיפורים מכפר על כל עוונותיו, אלא שאין האדם בטוח כל כך ולבו של אדם נוקפו מי יודע אם אכן נתכפרו כל עוונותיו? וכיון שמתפק בדברים שאמרו חז"ל, נחשב לו הדבר לחטא ועוון שעליו צריך לבקש מחילה, ולכן אומרים בתפילה "סלח לנו אבינו כי זטאנו".

"וענייתם את נפשותיכם בתשיעה לזודש" (ויקרא כ"ג ל"ב)

"תני חייא בר רב מדפתי: וענייתם את נפשותיכם בתשיעה, וכי בתשיעה מתעניין? והלא בעשירי מתעניין? אלא לומר לך: כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי" (רה ט).

ראיתי מביאים בשם "ילקוט דוד" שמצב של אי אכילה הוא מצד אחד עינוי לגוף אך מאידך הוא תענוג לנפש, ומצב של אכילה זהו מצד אחד עינוי לנפש ומאידך הוא תענוג לגוף, ולכן המתענה מאכילה בעשירי מענה הוא את הגוף, והאוכל בתשיעי מענה הוא את הנפש, וזוהי הכוונה "כאילו התענה תשיעי ועשירי", שבתשיעי זהו עינוי הנפש ובעשירי זהו עינוי הגוף.

"כל האוכל ושותה בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי" (יומא פ"א)

רבי משה מקוברין היה אומר שאם ביום הזה, שהוא ערב יום הדין הגדול, שבו צריך האדם להתייצב למשפט ולמסור דין וחשבון על כל מעשיו, על כל החטאים והעוונות שעשה במשך השנה, אם בכל זאת מסוגל הוא לשבת ולאכול, וזאת רק משום שכך ציוותה אותו התורה, הרי זו מעלה גדולה מאוד, ועל כך מעלה עליו הכתוב "כאילו התענה תשיעי ועשירי", שכן דבר זה מוכיח שהוא מלא ביטחון בקב"ה, שינהג עמו בחסד, לפני משורת הדין, ומשום זה בלבד הוא ראוי שימחלו לו את החטאים.

לרפואת כל חולי ישראל ובכללם: הרה"ג משה חזקיהו שליט"א בן שרה, אליהו בן אסתר, אריה בן מינה, עינבר בת אביבה

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" (כולל מנחה וערבית) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיזטים ובקשות נוסח מרוקן בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו ב"ב טלפון לפרטים: 052-3268315